

урахуванням вимог Міжнародних стандартів готельної індустрії.

2. Для цілей бухгалтерського обліку необхідний чіткий розподіл заходів із покращення основних засобів.

3. Проблематичним залишається визначення результату від проведеного ремонту чи модернізації об'єктів основних засобів готельних господарств згідно з вимогами П(С)БО 7 «Основні засоби».

4. З метою підвищення рейтингу готелів до «чотирьох» і «п'яти» зіркових, згідно з європейською класифікацією та вимогами міжнародних стандартів готельної індустрії, доцільно здійснити модернізацію й оновлення основних засобів України.

5. Законодавцям України необхідно реформувати нормативну базу щодо стандартизації готелів.

Література

1. Войтенко Т. Все про облік основних засобів (фондів) / Т. Войтенко, О. Піроженко, О. Маханько, В. Кузнецов. — 2-ге вид., перероб і доп. — Х. : Фактор. — 2008. — 440 с.

2. Івануса Н. І. Організація обліку ремонтів і модернізації необоротних матеріальних активів /

Н. І. Івануса // Наука й економіка — 2008. — № 4 (12). — С. 89–93.

3. Папінова О. Витрати на поліпшення основних фондів: зміни порядку розподілу / О. Папінова // Баланс-комплекс. — 2004. — 16 березня (№ 11). — С. 55–58.

4. Карев В. Деякі аспекти застосування пунктів 14 і 15 П(С)БО 7 «Основні засоби» / В. Карев // Бухгалтерський облік і аудит. — 2004. — № 6. — С. 23–25.

5. Розанова Т. П. Международные стандарты гостиничной индустрии / Т. П. Розанова, К. П. Кассин // Вестник РЭА. — 2008. — № 6. — С. 122–132.

6. Сенин В. С. Гостиничный бизнес: классификация гостиниц и других средств размещения / В. С. Сенин, А. В. Данисенко. — М. : Фининсы и статистика. — 2004. — 320 с.

7. Могилова М. М. Міжнародна та вітчизняна практика обліку необоротних активів: порівняльна характеристика / М. М. Могилова // Науковий вісник ДАСОА. — 2006. — № 3. — С. 46–49.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Мінфіну України від 27.04.2000 р. № 92. — Режим доступу : <http://www.liga.ua>.

Подано до редакції 22.10.2009 р.

УДК 334.724.4

Ю. О. Заборовець,

*аспірант,
Полтавський національний
технічний університет
ім. Юрія Кондратюка*

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В РЕГІОНАХ

Проблема оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України є маловивченою. Це питання значною мірою зумовлено відсутністю ґрунтовних наукових підходів до вивчення сутності фінансового забезпечення підприємництва та його ефективності. Тому представляється актуальним визначення ефективності державного фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України.

Проблеми формування розвитку фінансового забезпечення підприємництва постійно перебувають у

полі зору науковців. Дослідженням цих питань займалися такі вчені, як Б. І. Адамов, В. І. Ляшенко, Б. А. Сорокін, Г. Ф. Толмачова [1; 2], М. Я. Азаров [3], П. Ю. Буряк [4], А. І. Бутенко [5], З. С. Варналій [6], А. М. Виноградська [7], В. В. Вітлінський [8], А. С. Гальчинський [9], С. Ф. Покропивний [10], Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, Л. А. Мартинюк, Т. В. Черняк [11], С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. І. Чеботар [12] та ін.

При цьому в економічній літературі недостатньо глибоко опрацьовані методи оцінки ефективності фінансового забезпечення регіонального роз-

© Ю. О. Заборовець, 2009

вितку підприємництва, які особливо актуальні під час економічної та фінансової кризи.

Метою статті є удосконалення оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва з метою підвищення ефективності діяльності бюджетних установ, які здійснюють фінансове забезпечення підприємницької діяльності в регіонах України.

Для досягнення поставленої мети визначено такі наукові завдання:

систематизувати групи показників, які відображають стан малого бізнесу та рівень його забезпечення в регіоні;

на основі визначених груп показників розрахувати інтегральні показники, які дають можливість здійснити рейтингове оцінювання регіонів України;

розробити пропозиції щодо удосконалення оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах на основі застосування коефіцієнтів рангової кореляції Ч. Спіркема та М. Кенделла;

здійснити оцінку ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України.

Ефективність фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України повинна оцінюватися в контексті реалізації цілей, а також зусиль, що вкладені в їх досягнення. У випадку доцільності фінансового забезпечення підприємництва ці зусилля залежать не тільки від вміння малих підприємств використовувати ресурси. У процесі господарювання важливим є ефективне використання наданої малим підприємствам підтримки, обсяг якої є обмеженим, з позицій соціально-економічного розвитку регіону.

Ефективність фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва сприяє зростанню якісних і кількісних показників підприємницького потенціалу в регіонах України. Досягнення ефективного фінансового забезпечення підприємництва може бути забезпечено її різними видами.

У процесі формування регіональної системи фінансового забезпечення підприємництва необхідно орієнтуватися на регіональний ефект, який досягається завдяки зусиллям установ фінансово-кредитної, інформаційно-аналітичної та організаційно-технічної підтримки підприємництва. Важливим є співвідношення кількості коштів, які планується витратити на розвиток підприємництва, та очікуваних результатів надходжень до бюджету завдяки створенню робочих місць, зростанню обсягів виробництва, а також впливу цих результатів на регіональний соціально-економічний розвиток.

Методика оцінка ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в

регіонах повинна визначати ступінь взаємодії тих цілей, які стоять перед підприємствами тієї чи іншої сфери та регіональною політикою соціально-економічного розвитку. Оцінка ефективності може визначатися як різниця між результатами діяльності малих підприємств при державній регіональній підтримці та без неї. Зробити подібні розрахунки досить складно, по-перше, через недосконалість методик отримання та обробки статистичної інформації стосовно підприємництва, а по-друге, через відсутність точної, відкритої інформації щодо діяльності установ фінансово-кредитної, інформаційно-аналітичної та організаційно-технічної підтримки.

Важливою складовою оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України є соціальна направленість заходів, що фінансуються. Така вимога буде сприяти досягненню балансу між ринковою ефективністю та вирішенням регіональних проблем.

Оцінка ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України може стати більш багатогранною та повною при використанні аналітичних показників, які відображають стан малого бізнесу в державі, дають можливість виділити регіони, в яких підприємство набуло максимального розвитку та оцінити вплив бюджетних установ, які здійснюють його фінансове забезпечення.

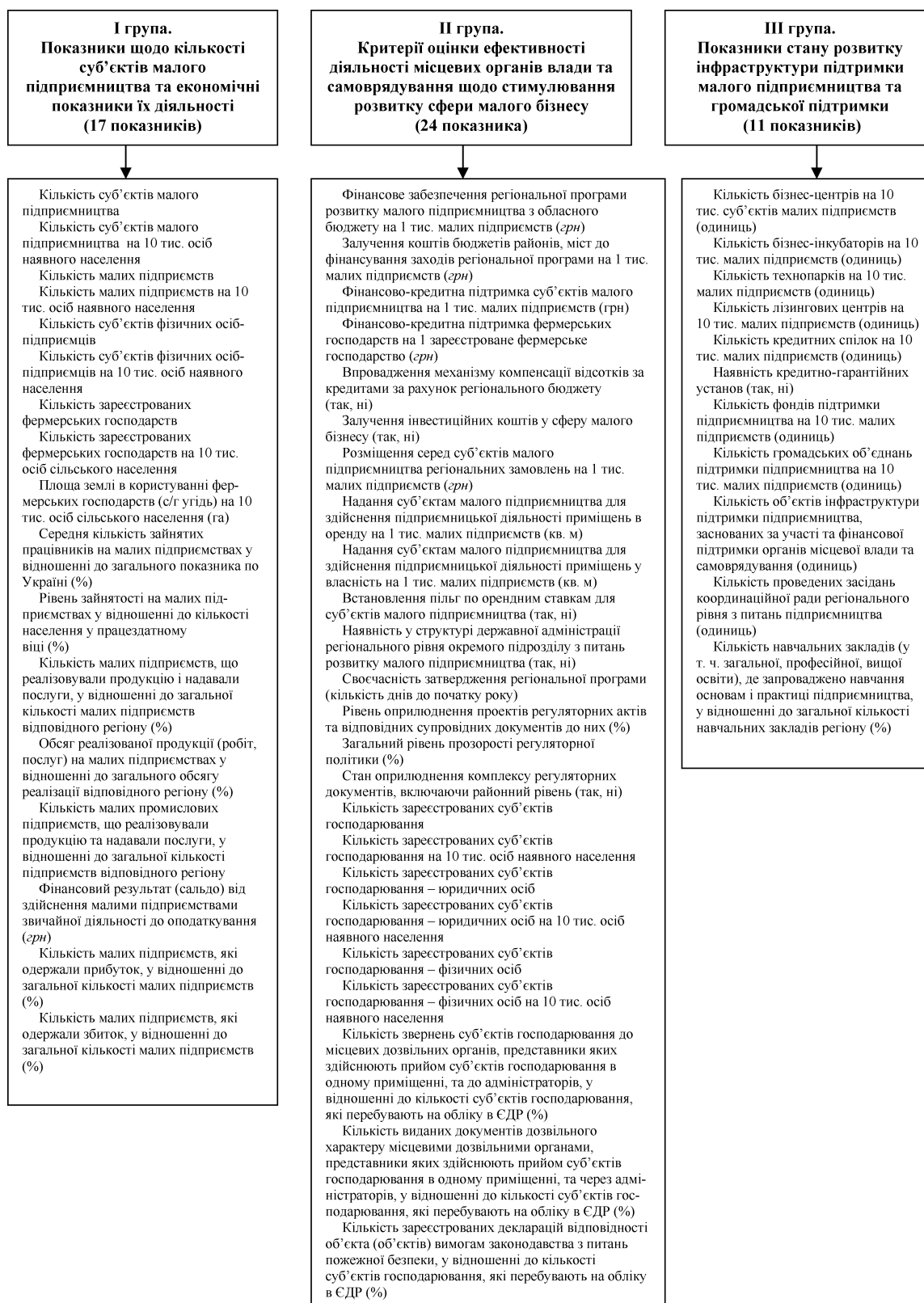
Цей підхід може стати більш продуктивним при аналізі чинників, що впливають на діяльність малого та середнього підприємництва. Тому оцінка ефективності фінансового забезпечення підприємництва має базуватися на результатах комплексного аналізу діяльності підприємств малого та середнього бізнесу з наданням державної підтримки. Такий комплексний аналіз дозволить розробити науково обґрунтовану оцінку доцільності надання фінансового забезпечення підприємницьким структурам бюджетними установами, а також удосконалити методику оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України.

Оцінка ефективності фінансового забезпечення регіонального розвитку підприємництва здійснювалася на основі офіційних даних Державного комітету статистики, інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, звітної інформації Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій про хід виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва, стан реалізації державної регуляторної політики, виконання законодавства з питань спрощення процедур реєстрації та видачі дозволів.

Для визначення оцінки ефективності фінансового забезпечення регіонального розвитку підприємництва

тва використано показники, які відображають стан малого бізнесу та рівень його забезпечення [13]. Для обрахунку оцінки ефективності фінансового забезпе-

чення регіонального розвитку підприємництва визначено три групи показників і критеріїв, а також ступінь впливу кожної групи на результати рейтингу (рис. 1).

Рис. 1. Групи показників, які відображають стан малого бізнесу

I група. Показники оцінки кількості суб'єктів малого підприємництва та економічні показники їх діяльності (17 показників).

II група. Критерії оцінки ефективності діяльності місцевих органів влади та самоврядування щодо стимулювання розвитку сфери малого бізнесу (24 показника).

III група. Показники стану розвитку інфраструктури підтримки малого підприємництва і громадської підтримки (11 показників).

По першій, другій і третій групі показників сформовано рейтингове оцінювання регіонів України. На основі вказаних показників розраховують інтегральні показники, які дають можливість порівнювати регіони та визначати їх місце у рейтингу (табл. 1).

Рейтингове оцінювання за першою групою показників визначає рівень розвитку підприємництва в регіоні порівняно з іншими регіонами. Рейтингове оцінювання за другою групою – рівень підтримки підприємництва в регіоні, за третьою групою – стан розвитку інфраструктури і громадської підтримки на розвиток підприємництва.

Якщо в результаті проведених розрахунків рейтингове оцінювання за другою та третьою групами показників значно перевищує рейтинг за першою групою, то фінансове забезпечення підприємницької діяльності установами, що здійснюють підтримку підприємництва в даному регіоні, виявиться неефективним.

Для дослідження показників другої групи, як міри ефективності підтримки підприємництва в регіоні, необхідно виявити кореляційний зв'язок між рейтинговими оцінюваннями за показниками першої і другої групи.

Для перевірок наявності та значимості такого зв'язку автором використано коефіцієнти рангової кореляції Ч. Спірмена (С. Spearman) та М. Кенделла (М. Kendall) [14–16]. Їх застосовують для визначення щільності зв'язку між якісними та кількісними ознаками, коли досліджувані ознаки розподіляються за абсолютно різними законами розподілу, тобто проранговані залежно від зростання або зменшення ознаки. Дані коефіцієнти вперше використані автором для оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України.

Зазначені коефіцієнти кореляції називаються ранговими, тому що перед обчисленням значення змінних перетворюють у ранги. Для цього наявні значення змінних розташовують у ранжируемому (впорядкованому по величині) ряду (значення у вихідному стані можуть бути таким ранжируваним рядом). Потім кожному значенню присвоюється ранг від 1 до N , де N – кількість аналізованих об'єктів. У тому випадку, якщо кілька елементів

мають той самий ранг, кожному з них присвоюється середнє від займаних ними місць.

У даному дослідженні рангом названо місце регіону за показниками певної групи. Таким чином маємо три послідовності рангів. Для оцінки ступеню зв'язку між показниками різних груп використовуємо коефіцієнти рангової кореляції Ч. Спірмена та М. Кенделла. Коефіцієнт рангової кореляції Ч. Спірмена визначається за формулою

$$r_{jt} = 1 - \frac{6 \sum_{i=1}^n d_{ijt}^2}{n^3 - n}, \quad (1)$$

де n – кількість регіонів ($n = 27$), d_{ijt} – різниця між рангами i -того регіону за показниками j -тої та t -тої групи.

Визначимо коефіцієнт рангової кореляції Ч. Спірмена між показниками першої і другої групи. Значимість цього коефіцієнта відображає наявність зв'язку між розвитком малого бізнесу та діяльністю організацій по підтримці підприємництва. Результати визначення величин d_{j12}^2 запишемо в табл. Отже,

$$r_{12} = 1 - \frac{6 \cdot 2062}{27^3 - 27} = 0,370574. \quad (2)$$

Перевіримо значущість цього коефіцієнта. Визначимо критичне значення T_{kp} із рівняння

$$T_{kp} = t_{kp}(\alpha, k) \sqrt{\frac{1 - r_{12}^2}{n - 2}}, \quad (3)$$

де n – кількість регіонів ($n = 27$), r_{12}^2 – коефіцієнт рангової кореляції Ч. Спірмена, $t_{kp}(a, k)$ – критична точка двосторонньої критичної області, що визначається за таблицею розподілу Стьюдента, α – рівень значимості, k – кількість степенів свободи, що дорівнює $n - 2 = 25$. За рівнем значимості $\alpha = 0,1$ та кількістю степенів свободи $k = 25$ визначаємо $t_{kp}(a, k) = 2,06$.

$$T_{kp} = 2,06 \sqrt{\frac{1 - 0,37^2}{25}} = 0,25956. \quad (4)$$

Оскільки має місце нерівність $|r_{12}| > T_{kp}$, то коефіцієнт рангової кореляції Ч. Спірмена між показниками першої і другої груп є значимим. Отже, рівень розвитку малого бізнесу в регіоні, що визначається інтегральною оцінкою показників першої групи, та рівень підтримки підприємництва, що визначається показниками другої групи, відображають ефективність діяльності установ по підтримці підприємництва в регіоні.

Таблиця 1. Показники наявності зв'язку між розвитком малого і середнього бізнесу та діяльністю організацій, які здійснюють підтримку підприємництва

Регіони	Рейтинги регіонів за показниками					
	I група	II група	III група	d_{12}^2	r_{i13}^2	R_i
Київ	1	1	5	0	16	26
Одеська	2	4	23	4	441	23
Харківська	3	12	26	81	529	15
Миколаївська	4	16	14	144	100	11
Дніпропетровська	5	5	26	0	441	20
Запорізька	6	3	13	9	49	20
Херсонська	7	19	3	144	16	8
Кіровоградська	8	6	8	4	0	18
Донецька	9	14	27	25	324	11
АР Крим	10	24	21	196	121	3
Хмельницька	11	7	6	16	25	15
Севастополь	12	26	7	196	25	1
Київська	13	21	15	64	4	4
Луганська	14	11	1	9	169	9
Львівська	15	23	17	64	4	2
Вінницька	16	8	4	64	144	10
Житомирська	17	17	20	0	9	5
Черкаська	18	22	24	16	36	2
Полтавська	19	20	11	1	64	2
Тернопільська	20	10	18	100	4	5
Сумська	21	13	22	64	1	4
Чернівецька	22	2	9	400	169	5
Закарпатська	23	15	19	64	16	3
Чернігівська	24	27	12	9	144	0
Рівненська	25	25	10	0	225	0
Волинська	26	18	2	64	576	0
Івано-Франківська	27	9	16	324	121	0

Для підтвердження цього висновку визначимо коефіцієнт рангової кореляції М. Кенделла між показниками першої і другої груп. Позначимо ранги регіонів за показниками першої групи через v_i , а за показниками другої групи через w_i . Відсортуємо регіони за показником v_i та позначимо через R_i кількість регіонів, ранги яких за показниками першої групи перевищують v_i , а за показниками другої групи – перевищують w_i . Коефіцієнт рангової кореляції М. Кенделла визначається рівнянням:

$$t = \frac{4R}{n(n-1)} - 1, \quad (5)$$

де $R = R_1 + R_2 + \dots + R_n$, n – кількість регіонів ($n = 27$),

$$t_{12} = \frac{4 \cdot 222}{27^2 - 27} - 1 = 0,270675. \quad (6)$$

Перевіримо значущість цього коефіцієнта. Визначимо критичне значення $T_{кр}$.

$$T_{кр} = z_{кр} \sqrt{\frac{2(2n+5)}{9n(n-1)}}, \quad (7)$$

де n – кількість регіонів ($n = 27$), $Z_{кр}$ – критична точка двосторонньої критичної області, що визначається за таблицею функції Лапласа із рівняння

$$\Phi(z_{кр}) = \frac{1-\alpha}{2}, \quad (8)$$

де α – рівень значимості. За рівнем значимості $\alpha = 0,05$ визначимо $Z_{кр} = 1,98$ (згідно таблиці функції Лапласа).

$$T_{кр} = 1,98 \sqrt{\frac{118}{9 \cdot (27^2 - 27)}} = 0,270593. \quad (9)$$

Оскільки $|t_{12}| > T_{кр}$, то коефіцієнт М. Кенделла є значимим. Отримані результати є свідченням того, що між показниками першої і другої групи є взаємозв'язок. Отже, показники другої групи в достатній мірі відображають ефективність фінансової підтримки підприємств малого та середнього бізнесу.

Для виявлення та оцінки взаємозв'язку та ступеню впливу кількості установ інфраструктури щодо підтримки підприємства на рівень розвитку підприємства в регіонах визначимо коефіцієнт

рангової кореляції М. Кенделла між показниками першої та третьої групи.

$$t_{12} = \frac{4 \cdot 160}{27^2 - 27} - 1 = -0,08832. \quad (10)$$

Перевіряємо значущість цього коефіцієнта шляхом визначення критичного значення $T_{кр}$ із рівняння 11.

$$T_{кр} = t_{кр}(\alpha, k) \sqrt{\frac{1 - r_{13}^2}{n - 2}}, \quad (11)$$

де n – кількість регіонів ($n = 27$); r_{13}^2 – коефіцієнт рангової кореляції Спірмена

($r_{13} = 1 - \frac{6 \cdot 3773}{27^3 - 27} = -0,15171$); $t_{кр}(\alpha, k)$ – критична

точка двосторонньої критичної області, що визначається за таблицею розподіла Стюдента, α – рівень значимості, k – кількість степенів свободи, що дорівнює $n - 2 = 25$. За рівнем значимості $\alpha = 0,1$ та кількістю степенів свободи $k = 25$ визначаємо $t_{кр}(\alpha, k) = 1,71$.

$$T_{кр} = 1,71 \sqrt{\frac{1 - 0,15171^2}{25}} = 0,338041. \quad (12)$$

Оскільки $|t_{12}| < T_{кр}$, то коефіцієнт М. Кенделла не є значимим. Відповідно і вплив організацій, що здійснюють інфраструктурну підтримку малого підприємництва на регіональний розвиток підприємництва, є незначним. Тобто кількісний показник організацій для підтримки малого бізнесу можна визначати показником ефективності цієї підтримки.

Висновки. Під час проведеного дослідження було проаналізовано ефективність фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України на основі методики, розробленої Державним комітетом України з питань регуляторної політики і підприємництва. Запропоновано удосконалення даної методики шляхом застосування коефіцієнтів рангової кореляції Ч. Спірмена та М. Кенделла, які відображають ефективність фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України.

Таким чином, науковою новизною одержаних результатів дослідження є удосконалення оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах України. Найбільш суттєві результати, які мають наукову новизну, полягають у такому:

визначено та систематизовано групи показників, які відображають стан малого бізнесу та рівень його забезпечення в регіонах України;

на основі визначених груп показників розраховано інтегральні показники, які дають можливість здійснити рейтингове оцінювання регіонів;

розроблено пропозиції щодо удосконалення оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах на основі застосування коефіцієнтів рангової кореляції Ч. Спірмена та М. Кенделла;

здійснено оцінку ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в регіонах з урахуванням розроблених пропозицій.

Практична значущість пропозицій автора складається з можливості за допомогою розрахунків інтегральних показників, а також удосконалення методики розрахунків здійснювати рейтингове оцінювання ефективності регіональних систем фінансової підтримки малого та середнього підприємництва.

У результаті комплексної оцінки ефективності фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва в Україні встановлено, що вирішальне значення мають не кількісні, а якісні показники діяльності установ, які здійснюють підтримку малого та середнього підприємництва в регіонах. Відповідно, для розвитку підприємництва в регіонах особливу увагу потрібно приділяти не кількості установ фінансово-кредитної, інформаційно-аналітичної та організаційно-технічної підтримки підприємництва, а якісним показникам ефективності їх діяльності.

Література

1. Адамов Б. І. Стан малого підприємництва та регуляторного середовища / Б. І. Адамов, В. І. Ляшенко, Б. А. Сорокін, Г. Ф. Толмачова // Економічний вісник Донбасу. – 2009. – № 1. – С. 42–49.
2. Адамов Б. І. Стан та перспективи розвитку дозвільної системи в Україні / Б. І. Адамов, В. І. Ляшенко, Б. А. Сорокін, Г. Ф. Толмачова // Вісник економічної науки України. – 2009. – № 1. – С. 3–15.
3. Азаров М. Я. Ми здатні і зобов'язані докорінно покращити якість життя в регіонах / М. Я. Азаров // Вісник ДДФА. – Економічні науки. – 2007. – № 1 (17). – С. 5–7.
4. Буряк П. Ю. Фінансове забезпечення розвитку підприємництва / П. Ю. Буряк ; за ред. М. І. Долішнього. – Львів: Ін-т регіональних досліджень НАН України ; Львівський держ. фінансово-економічний ін-т, 2000. – 248 с.
5. Бутенко А. І. Підприємництво в Україні: напрями розвитку : монографія / А. І. Бутенко, І. М. Сараєва, С. В. Якимов ; Ін-т проблем ринку та економіко-

екологічних досліджень НАН України. — Одеса : Фенікс, 2007. — 68 с.

6. Варналій З. С. Регіональний розвиток України: проблеми та пріоритети / З. С. Варналій // Економіст. — 2005. — № 6. — С. 24–27.

7. Виноградська А. М. Основи підприємництва : навч. посіб. / А. М. Виноградська. — 2-е вид., перероб. і доп. — К. : Кондор, 2005. — 540 с.

8. Вітлінський В. В. Моделювання економіки / В. В. Вітлінський. — К. : КНЕУ, 2003. — 408 с.

9. Гальчинський А. Методологія складних систем / А. Гальчинський // Економіка України. — 2007. — № 8. — С. 4–18.

10. Економіка підприємства : підруч. / за ред. С. Ф. Покропивного. — 2-ге вид., перероб. та доп. — К. : Київський нац. економічний ун-т, 2001. — 528 с.

11. Воротіна Л. І. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання : навч. посіб. / Л. І. Воротіна, В. Є. Воротін, Л. А. Мартинюк, Т. В. Черняк. — К. : Європейський ун-т, 2001. — 306 с.

12. Мочерний С. В. Основи підприємницької діяльності : посіб. / С. В. Мочерний, О. А. Устенко, С. І. Чеботар. — К. : Академія, 2001. — 279 с.

13. Офіційний сайт державного комітету України з питань регуляторної політики і підприємництва / Програми розвитку підприємництва / Моніторинг підприємницького клімату // Рейтинг розвитку та підтримки підприємництва на місцевому рівні. — Режим доступу : http://www.dkrp.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=97595.

14. Гмурман В. С. Теория вероятностей и математическая статистика / В. С. Гмурман. — М. : Крайт-Издат. Высшее образование, 2009. — 480 с.

15. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації / А. Ф. Гойко. — К. : ВІРА-Р, 1999. — 320 с.

16. Кендэл М. Ранговые корреляции : пер. с англ. / М. Кендэл. — М. : Статистика, 1975. — 216 с.

Подано до редакції 24.11.2009 р.

УДК 658.784(477)

О. М. Гриценко,

аспірант,

Київський національний торговельно-економічний університет

КРИТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИБОРУ МЕТОДУ ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Здійснюючи виробничо-господарську діяльність, підприємства всіх форм власності та галузей економіки використовують запаси, які є найбільш важливою і значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна, тому протягом звітного періоду на підприємствах постійно відбуваються операції, які пов'язанні з їх рухом — придбанням і відпуском. В умовах ринкової економіки ціни на запаси постійно змінюються під впливом попиту і пропозиції. Отже, постає питання оцінки використаних запасів і їх залишку на кінець звітного періоду.

Економічний зміст запасів, їх класифікацію, проблеми організації обліку запасів на підприєм-

ствах різних галузей досліджували Ф. Ф. Бутинець [1], Л. Л. Горещька [1], В. Н. Жуков [2], М. Бойцова [3], О. Маханько [4], В. Кузнецов [4], М. І. Литвиненко [5], М. А. Луговой [6] та ін.

Метою статті є дослідження й аналіз застосування різних методів оцінки запасів при їх вибутті у світовій і вітчизняній обліковій практиці.

Для оцінки вибуття запасів є декілька методів, які визначено в Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1].

Запаси відпускаються зі складу підприємства на виробничі, господарські потреби, на сторону з метою переробки. Рух запасів, тобто їх дійсне фізичне

© О. М. Гриценко, 2009